

Taustamuistio: Seura- ja yhdistystoiminnan elinvoimaisuus

Urheiluseurat ja liikuntayhdistykset ovat paikallisia liikuntatoiminnan moottoreita sekä merkittäviä kasvu ympäristöjä lapsille ja nuorille. Iso osa kuntalaisten organisoidusta liikunnasta on seurojen järjestämää. Kansanterveysjärjestöjen paikallisyhdistykset liikuttavat kuntalaisia, joille liikunta on keskeistä oman sairauden hoitamisen, työ- ja toimintakyvyn sekä terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. Yhdistysten ja urheiluseurojen liikuntapalvelut täydentävät ja rikastavat kunnan omaa liikuntapalvelutarjontaa sekä mahdollistavat vertaistuen liikunnassa.

Seurojen ja yhdistysten toimintaa toteutetaan pääosin vapaaehtoisvoimin. Seuroissa ja yhdistyksissä tapahtuva vapaaehtoistoiminta vahvistaa monin tavoin myös ympäröivää yhteiskuntaa ja lisää myös vapaaehtoisten hyvinvointia. Elävä osallistumisen kulttuuri lujittaa paikallisyhteisöjä, lisää hyvinvointia, ehkäisee syrjäytymistä ja luo merkityksellisyyttä. Tukemalla seuroja ja yhdistyksiä kunta saa pienellä panoksella takaisin hyvinvointia monessa muodossa.

Vapaaehtoistoiminnan taloudellinen arvo on merkittävä. Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin tekemän tutkimuksen mukaan kansalaistoimintaan laitettu euro tulee yhteiskunnalle takaisin kuusinkertaisena. (Vapaaehtoistyön kansantaloudelliset vaikutukset)

Kunnan liikuntatoimijoille osoittama tuki eri muodoissaan on toiminnan elinehto. Kunnan toiminta-avustus mahdollistaa muun muassa liikuntaryhmien ja -tapahtumien järjestämisen, tiedottamisen, liikuntatilojen vuokraamisen ja vertaisohjaajien kouluttamisen.

Toimenpide-ehdotuksia kunnille:

- Liikuntaa järjestävien yhdistysten ja seurojen avustukset säilytetään vähintään nykytasolla.
- Tarjotaan seuroille ja yhdistyksille maksuttomia tai edullisia liikuntatiloja.
- Kehitetään kuulemista ja osallistamista. Seuraparlamentit tai seura- ja yhdistysfoorumit on koettu vaikuttavaksi tavaksi viedä asioita eteenpäin yhteistyössä. Kunta hyödyntää yhdistysten ja seurojen erityisosaamista ja kokemusasiantuntijoita kunnan palveluiden kehittämisessä (esim. liikuntaolosuhteet ja liikuntaneuvonnan palveluketju).
- Toimijakentän ja kunnan yhteistyön vahvistamiseksi on hyvä nimetä koordinoiva taho (esim. harrastus- tai hyvinvointikoordinaattori)
- Viestitään yhdistysten ja seurojen liikuntapalveluista kunnan kanavissa.
- Kunta käsittelee sujuvasti yhdistysten tapahtumaluvat ja pyrkii olemaan toiminnan mahdollistaja.
- Liikunnan vertaisohjaajat kutsutaan maksuttomiin koulutuksiin ja heitä kiitetään vapaaehtoistyöstä.
- Vanhus- ja vammaisneuvostoissa on yhdistysedustus.

Esimerkkejä ja hyviä käytäntöjä

Oulun kaupunki koonnut verkkosivuilleen liikuntatoimen, seurojen ja paikallisyhdistysten sisältöä viestinnällisesti helppokäyttöiseksi kokonaisuudeksi.

<https://www.ouka.fi/oulu/liikunta-ja-ulkoilu/liikuntaryhmat1>

Rajattomasti liikuntaa -kuntakumppanuus

<https://www.liiku.fi/yhteystiedot/kuntayhteistyo/rajattomasti-liikuntaa/>

Tutkimuksia ja tausta-aineistoja

Vapaaehtoistyön kansantaloudelliset vaikutukset

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/225281/Raportteja70.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

SOSTE Hyvinvointitalous

<https://www.soste.fi/hyvinvointitalous/>